

ІРПІНСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ЧАСОПИС

Науковий журнал

Випуск 2 (6)

Засновник та видавець: Університет державної фіскальної служби України

Заснований 2018 року.

Продовжуване видання (виходить у міру накопичення матеріалу)

Мови видання: українська, російська, англійська

Свідцтво про Державну реєстрацію друкованого засобами масової інформації:

Серія KB № 23215-13055ПР від 22.03.2018

Рекомендовано до друку та поширення через мережу «Інтернет» рішенням Вченої ради

Університету державної фіскальної служби України (протокол № 5 від 27.05.2021)

Редакційна колегія: д.ю.н., професор *В. В. Топчій* (голов. ред.); д.ю.н., с.н.с. *Н. Б. Новицька* (заст. голов. ред.); к.ю.н., доцент *Н. А. Лужіна* (відп. секретар); д.ю.н., доцент, *Ю. І. Аністратенко*; д.ю.н., професор *В. Т. Білоус*; д.ю.н., професор *С. В. Бобровник*; д.ю.н., професор *О. Г. Боднарчук*; д.ю.н., професор *Л. М. Касьяненко*; д.ю.н., професор *О. Є. Костюченко*; д.ю.н., професор *Н. А. Литвин*; д.ю.н., професор *Т. О. Мацелик*; д.ю.н., професор *Н. В. Никитченко*; д.ю.н., професор *А. М. Новицький*; к.ю.н., доцент *Л. В. Омельчук*; д.ю.н., професор *О. П. Рябченко*; д.ю.н., доцент *Ю. Ю. Рябченко*; д.ю.н., професор *П. В. Цимбал*; д.ю.н., професор *І. В. Чеховська*; д.ю.н., професор *А. С. Шевченко*; д.ю.н., професор *Асар Іса огли Садигов* (Азербайджан).

Ірпінський юридичний часопис : науковий журнал / редкол. : В. В. Топчій (голов. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. – Випуск 2 (6). – 216 с. – (Серія : право).

У виданні вміщені наукові статті, присвячені актуальним проблемам юридичної науки та практики.

Науковий журнал започатковано з метою опублікування результатів наукових досліджень проблем правової науки, теоретико-прикладних проблем правового забезпечення фіскальної політики держави, удосконалення законодавства та правозастосування.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться проблемами теорії права та правозастосування.

Науковий журнал індексується в Google Scholar,

Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського.

Розміщений на відкритій інформаційній платформі OJS Університету державної фіскальної служби України.

DOI (digital object identifier) – цифровий індикатор об'єкта привласнюється науковим статтям видання.

Редакція журналу веде систематичну роботу із включення наукового видання до міжнародних електронних бібліотек, каталогів та наукометричних баз даних з метою входження у світовий науковий інформаційний простір, підвищення рейтингу журналу та індексів цитування його авторів. Наразі редколегія проводить роботу щодо входження збірника у Scopus та Web of Science.

Адреса редакційної колегії:

України, 08201, Ірпінь, Київська обл., вул. Університетська, 31

e-mail: irpin-yur-chas@ukr.net

Використання опублікованих у збірнику матеріалів дозволяється за умови обов'язкового посилання на джерело інформації.

У разі посилання на матеріали збірника наукових праць «Ірпінський юридичний часопис» потрібно використовувати транслітеровану назву «Ірпінський юридичний часопис», або «Ірпін legal chronicles».

IRPIN LEGAL CHRONICLES

The Scientific Journal

Issue 2 (6)

ISSN 2617-4154
UDC 34:33(477)(08)

*Founder and publisher: University of the State Fiscal Service of Ukraine (hereinafter – University)
The scientific journal «Irpın legal chronicles» was founded in 2018.*

*Continued edition (released with the accumulation of material)
Languages of edition: Ukrainian, Russian, English.*

*The certificate of state registration of the printed mass media:
KV № 23215-13055PR, 22.03.2018*

*Recommended for printing and Internet distribution by the decision of the University Academic Council
(protocol № 5, 27.05.2021)*

Editorial Board: Dr., Professor *V. V. Topchiy* (Editor-in-chief); senior researcher *N. B. Novytska* (deputy Ed.); Ph.D. in Law, Docent, *N. A. Lugina* (co-ed.); Dr., Associate Professor, *Yu. I. Anistratenko*; Dr., Professor *V. T. Bilous*; Dr., Professor *S. V. Bobrovnik*; Dr., Professor *O. G. Bodnarchuk*; Dr., Professor *L. M. Kas'yanenko*; Dr., Professor *O. E. Kostyuchenko*; Dr., Professor *N. A. Lytvyn*; Dr., Professor *T. O. Matselyk*; Dr., Professor *N. V. Nikitchenko*; Dr., Professor *A. M. Novytsky*; Ph.D. in Law, Docent *L. V. Omelchuk*; Dr., Professor *O. P. Ryabchenko*; Dr., Associate Professor *Yu. Yu. Ryabchenko*; Dr., Professor *P. V. Tsybal*; Dr., Professor *I. V. Chekhovska*; Dr., Professor *A. Eu. Shevchenko*; Dr., Professor *Asar Isa ogly Sadygov* (Azerbaijan).

Irpın legal chronicles : The Scientific Journal / Editorial Board : V. V. Topchiy
(Editor-in-chief) and others. – Irpın : University of the State Fiscal Service of Ukraine,
2021. – Issue 2 (6). – 216 p. – (Series : Law).

The edition contains scientific articles devoted to the actual problems of legal science and practice.

The scientific journal was founded with the purpose of publishing the results of researches on problems of legal science, theoretical and applied problems of legal provision of the state fiscal policy, improvement of legislation and law enforcement.

The journal is intended for researchers, lecturers, postgraduates, students and anyone who is interested in law theory and law enforcement.

The Scientific Journal is indexed by Google Scholar,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine.

The scientific journal is located on the open information platform OJS of the University of the State Fiscal Service of Ukraine.

DOI digital object identifier is assigned to the scientific articles of the edition.

The editorial board carries out systematic work on integration of the scientific edition to the international electronic libraries, catalogs and scientometric databases with the purpose of entering the world scientific information space, increasing the rating of the journal and the citation indices of its authors. The editorial board is currently working on the inclusion of the scientific journal in Scopus and Web of Science.

Address of the editorial board:

31, Universytetska str., Irpın, Kyiv region, Ukraine, 08201
e-mail: irpin-yur-chas@ukr.net

The use of the materials published in the journal is allowed in case of obligatory referring to an information source.

Referring to the materials of the scientific journal «Irpın legal chronicles» one must use the transliterated title «Irpınskyi yurydychnyi chasopys» or «Irpın legal chronicles».

ЗМІСТ

Вітальне слово	9
<i>Теорія та історія держави і права; конституційне право</i>	
<u>Добрянська О. Д., Вавринчук М. П., Пунда О. О.</u>	
Конституційна скарга як правовий інструмент захисту конституційних прав.....	12
<i>Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право</i>	
<u>Волянська О. І.</u>	
Досвід законодавчого регулювання визначення походження дитини за законодавством Франції.....	21
<u>Омельчук О. М.</u>	
Ідеологія правомірної поведінки у сімейному законодавстві України.....	29
<u>Павліченко І. М.</u>	
Розвиток індивідуального регулювання трудових відносин в Україні.....	38
<u>Сердечна І. Л.</u>	
Здійснення суб'єктивних сімейних прав: поняття, принципи, межі.....	47
<i>Господарське право; господарсько-процесуальне право</i>	
<u>Бессарабова В. М.</u>	
Правове регулювання фінансово-господарської діяльності підприємств з державною часткою власності в Україні.....	56
<u>Харченко Н. В.</u>	
Угода про асоціацію між Україною та ЄС як основа гармонізації конкурентного законодавства України.....	63
<i>Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право</i>	
<u>Говоруха В. І.</u>	
Окремі питання державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання (національна група – спеціальні технічні засоби).....	70
<u>Ємець О. М., Злагода О. В., Шаповаленко Є. В.</u>	
Деякі аспекти ефективності розшуку осіб, зниклих безвісти.....	78
<u>Калус Єреміаш</u>	
Оподаткування економічної діяльності в Польщі.....	86
<u>Кравчук А. В.</u>	
Податок на виведений капітал як альтернатива податку на прибуток.....	96
<u>Нізовцев Ю. Ю., Омельян О. С.</u>	
Щодо нормативно-правового забезпечення кібербезпеки України.....	107

Новицька Н. Б., Бойко-Слобожан О. О.

Загально-теоретичні та прикладні аспекти правового забезпечення
фінансової безпеки держави у банківській сфері.....116

Стародуб Д. М., Коваленко А. А.

Правові аспекти податкового контролю у контексті
податкової амністії в Україні.....125

Цимбалюк А. В.

Роль і місце податків у фінансовій безпеці держави.....134

*Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право***Драган О. В.**

Щодо дискреційних повноважень прокурора: питання теорії та практики.....146

Свінцицький А. В., Паладка А. М., Леонов Б. Д.

Правове забезпечення протидії економічному тероризму.....153

Топчій В. В., Топчій О. В.

Кримінально-правова охорона суспільних відносин у медичній сфері.....163

Цяпа С. М.

Реалізація державної політики у сфері запобігання
організованій злочинності: досвід ЄС.....169

*Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза;
оперативно-розшукова діяльність***Драмарецький О. Г.**

Кримінальна відповідальність за терористичні злочини:
аналіз європейського досвіду.....180

Кучинська І. В.

Правове забезпечення використання новітніх методів
аналітичної хімії в практиці судової експертизи.....187

Лисеюк А. М.

Проблемні аспекти кримінально-правової протидії злочинам
у сфері зовнішньоекономічної діяльності.....198

Шарко В. В.

Особливості експертного дослідження засобів «кетчер»
щодо встановлення фактів злочинної діяльності.....205

*Рецензії***Власова Г. П.**

Рецензія на монографію Ж. В. Удовенко «Процесуальні гарантії
забезпечення права на невтручання в особисте і сімейне життя
у кримінальному провадженні України».....213

CONTENTS

Welcome speech.....	9
----------------------------	----------

Theory and history of state and law; constitutional law

Dobryanska O. D., Vavrinchuk M. P., Punda O. O.

Constitutional complaint as a new tool for protection of constitutional rights.....	12
---	----

Civil law and civil procedure; family law; international private law

Volianska O. I.

The experience of legal regulation of identification of child origin according to legislation of France.....	21
--	----

Omelchuk O. M.

Ideology of legal behavior in the Family Law of Ukraine.....	29
--	----

Pavlichenko I. M.

Development of individual regulation of labor relations in Ukraine.....	38
---	----

Serdechna I.

Exercise of subjective family rights: concept, principles, limits.....	47
--	----

Commercial law, commercial procedural law

Bessarabova V.

Legal regulation of financial and economic activities of state-owned enterprises in Ukraine.....	56
--	----

Harchenko N. V.

Association agreement between Ukraine and the eu as a basis for harmonization of Ukrainian competition law.....	63
---	----

Administrative law and process; financial law; informational law

Hovorukha V.

Specific issues of state control of international transferences of dual-use goods (national group-special technical devices).....	70
---	----

Yemets O., Zlahoda O., Shapovalenko Y.

Some aspects of the effectiveness of the search for missing persons.....	78
--	----

Kalus J.

Taxation of economic activity in Poland.....	86
--	----

Kravzyuk A. V.

Tax on distributed profits of companies as an alternative to corporate income tax.....	96
--	----

Nizovtsev Y., Omelian O.

On regulatory and legal support of cybersecurity of Ukraine.....	107
--	-----

Novytska N. B., Boyko-Slobozhan O. O.

General-theoretical and applied aspects of legal security of the state financial security in the banking sphere.....	116
--	-----

Starodub D., Kovalenko A.

Legal aspects of tax control in the light of tax amnesty in Ukraine.....125

Tymbaliuk A.

The Role and the Place of Taxes in the State Financial Security.....134

*Criminal procedure and criminalistics; forensic examination;
operational-search activity***Dragan E. V.**

On the discretionary powers of the prosecutor: issues of theory and practice.....146

Svintsitskyi A., Padalka A., Leonov B.

Legal Provision of Countering Economic Terrorism.....153

Topchii V. V., Topchii O. V.

Criminal legal protection of public relations in the medical sphere.....163

Ciapa S.

Realization. Of State Policy In The Field Of Organized

Crime Prevention: The Eu Experience.....169

*Criminal law and criminology; Penal law***Dramaretskyi O.**

Criminal Responsibility For Terrorist Crimes:

Analysis Of The European Experience.....180

Kuchynska I.

Use of the latest analytical chemistry methods in forensic practice.....187

Lyseiuk A.

Problem aspects of criminal and legal countering of crimes

in the field of foreign economic activities.....198

Sharko V.

Features of expert research factors of establishment

of facts of criminal activity.....205

*Reviews***Vlasova A.**

Review of the monograph by Zh. V. Udovenko «Procedural guarantees

of ensuring the right not to interfere in private and family life in the criminal

proceedings of Ukraine».....213

УДК 343.3

DOI 10.33244/2617-4154.2(6).2021.163-168

В. В. Топчій,
д.ю.н., професор,
заслужений юрист України,
директор ННІ права,
Університет ДФС України
e-mail: tv1959@ukr.net
ORCID ID 0000-0002-1726-9028;

О. В. Топчій,
д.ю.н., доцент кафедри іноземних
мов, Інститут права Київського
національного університету
імені Тараса Шевченка
e-mail: tv1959@ukr.net
ORCID ID 0000-0002-3657-0051

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН У МЕДИЧНІЙ СФЕРІ

У цій статті проаналізовано питання кримінально-правової охорони суспільних відносин у медичній сфері та кримінальної відповідальності медичних працівників. Зазначено про професійні кримінальні правопорушення, за які відповідальність покладається на медичного працівника, який вчинив суспільно небезпечне діяння; приналежність особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, до медичної професії; прямий зв'язок діяння з медичною практикою та виконанням професійних обов'язків; наявність ознак порушення стандартів надання медичної допомоги, з якими останній обізнаний завдяки своїй кваліфікації, спеціалізації та професії в цілому; негативні наслідки, які настали для життя та здоров'я особи. Зауважено, що більшість кримінальних правопорушень у медичній сфері містять матеріальний склад, тобто наявність негативних наслідків для життя та здоров'я пацієнта є обов'язковою умовою, бо кожній людині дано природне невід'ємне і непорушне право на безпечне життя і здоров'я.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, кримінальна відповідальність, медична сфера діяльності, запобігання.

Суспільством і державою забезпечується відповідальність перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження української нації. Держава має забезпечувати пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, вирішення екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і пропагування здорового способу життя. Оскільки кожній людині дано природне невід'ємне і непорушне право на безпечне життя і здоров'я.

Якщо дотримуватись точки зору, що юридичною відповідальністю є застосування заходів державного примусу до особи, яка вчинила правопорушення, варто звернути увагу, що цей підхід притаманний і для галузі кримінального права, а саме охорони життя і здоров'я особи. А отже, юридична відповідальність за вчинення правопорушення є одним із важливих питань, які розглядає теорія права.

Варто зазначити, що знання про підстави, види і наслідки юридичної відповідальності, з одного боку, дисциплінує медичних працівників, а з іншого – зменшує ймовірність безпідставного притягнення їх до відповідальності. Результатами досліджень практичної діяльності засвідчується, що переважною більшістю медичних працівників та навіть керівників закладів охорони здоров'я відсутнє розуміння про юридичну відповідальність, яка встановлена чинним законодавством за правопорушення у сфері охорони здоров'я.

Правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні визначено Основами законодавства України про охорону здоров'я. Зважаючи на збільшення зареєстрованих кримінальних проваджень громадян щодо неналежного надання медичних послуг, проблемам юридичної відповідальності медичних працівників за правопорушення у медичній сфері треба приділяти значно більшої уваги.

Так, відповідно до законодавства у сфері медицини особи, винні у порушенні законодавства про охорону здоров'я, несуть усі види відповідальності (цивільну, адміністративну або кримінальну). Отже, варто зазначити, що, згідно з частиною третьою статті 34 Основ, медичний працівник не несе відповідальності за здоров'я хворого у разі відмови останнього від медичних приписів або порушення пацієнтом встановленого для нього режиму. Потрібно зазначити, що кримінальна відповідальність є найбільш суворим видом юридичної відповідальності медичних працівників за правопорушення, що вчиняються ними під час здійснення професійної діяльності [1].

Аналізуючи питання кримінальної відповідальності медичних працівників, варто зазначати саме про професійні кримінальні правопорушення, за які відповідальність покладається на медичного працівника, оскільки вчинення ним суспільно небезпечного діяння; приналежності особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, до медичної професії; прямого зв'язку дії (бездіяльності) з медичною практикою та виконанням професійних обов'язків; наявності ознак порушення стандартів надання медичної допомоги, з якими останній обізнаний завдяки своїй кваліфікації, спеціалізації та професії в цілому; негативних наслідків, які настали для життя та здоров'я особи.

Більшість кримінальних правопорушень у сфері медичного обслуговування містять матеріальний склад, тобто наявність негативних наслідків для життя та здоров'я пацієнта є обов'язковою умовою. Для інкримінування медику кримінального правопорушення необхідно встановити вину та причинно-наслідковий зв'язок між діяннями, що потягли за собою негативні наслідки у вигляді тілесного ушкодження або смерті людини. Якщо шкода здоров'ю не є наслідком протиправної поведінки медичного працівника, а сталася з інших причин (через недотримання пацієнтом медичних рекомендацій, внаслідок непередбачуваних анатомічних особливостей організму пацієнта, неповної клінічної картини, яку лікар не міг встановити через причини, які від нього не залежали), причинний зв'язок виключається та кримінальна відповідальність не настає.

Медичний працівник з позиції кримінального права розглядається з урахуванням двох особливостей. Перша полягає у сприйнятті медика як загального суб'єкта вчинення злочину. Друга зводиться до сприйняття медичного працівника як спеціального суб'єкта

вчинення злочину, пов'язаного з фактом здобуття медичної освіти. Керуючись такими особливостями, а також можливістю медика виконувати певні службові обов'язки, всі злочини, за які медичні працівники можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності, поділяються на три групи: професійні медичні злочини; службові медичні злочини; злочини, за які медичні працівники притягуються до кримінальної відповідальності на загальних підставах [2].

Життя й здоров'я, честь та гідність людини, її недоторканність й безпека визнаються Україною найвищою соціальною цінністю, про що зазначено у статті 3 Конституції України [3]. Головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення основних прав і свобод людини та громадянина, серед яких є право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування відповідно до статті 49 Конституції України [3].

Варто зазначити, що перше юридичне право на життя було закріплено Декларацією незалежності США від 4 липня 1776 року та було проголошено рівність усіх людей, право на життя, свободу та особисте щастя [4, с. 167]. Статтею 25 Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 року закріплено право кожної людини на медичний догляд і необхідне соціальне обслуговування [5].

Отже, медичні працівники мають етичні зобов'язання і професійний обов'язок діяти в найкращих інтересах пацієнта у будь-який час [6]. Як уже зазначалося вище, медичні та фармацевтичні працівники, які порушили покладені на них професійні обов'язки під час надання медичної допомоги, підлягають цивільній, адміністративній або кримінальній відповідальності згідно із законодавством відповідно до статті 80 Основ законодавства України про охорону здоров'я [7]. Медичний працівник не повинен демонструвати нетолерантність щодо пацієнтів, зокрема він зобов'язаний ставитись з повагою однаково до всіх і надавати допомогу, а також і невідкладну медичну допомогу, адже при ненаданні допомоги хворому медичний працівник підлягає кримінальній відповідальності за ст. 139 КК [8, с. 86].

Ефективність кримінально-правової охорони суспільних відносин у сфері охорони здоров'я, а також їх порядку саме як засіб підтримання умов, які забезпечують збереження життя й здоров'я людини, зокрема, також залежить і від якості правотворчості у галузі кримінального права [9, с. 50]. Кримінально-правова охорона суспільних відносин щодо умов із забезпечення діяльності у медичній сфері відповідно до чинного законодавства потребує певного корегування відповідно до сучасних потреб. Шляхом реалізації права на охорону здоров'я й медичну допомогу включити також систему заходів, провідне місце серед яких посідають правові, натомість чинником, що забезпечує існування цієї норми, яка захищає вказані відносини, з урахуванням соціально-правової обумовленості. Так, наприклад, П. С. Тоболкін стверджує, що коротка характеристика проблеми соціальної обумовленості норм кримінального права повинна полягати у розкритті політичних, економічних, моральних, психологічних та інших факторів, які викликають необхідність існування кримінально-правових норм та їх удосконалення [10, с. 7]. Натомість В. І. Борисов наголошує, що соціальна обумовленість кримінального закону визначається різними за значущістю економічними, соціальними, психологічними, політичними та іншими чинниками, визначення і розкриття яких надасть можливість пояснити необхідність наявності кримінально-правової охорони відповідних суспільних відносин, а також прогнозувати розвиток інститутів кримінального законодавства й підвищити наукову обґрунтованість закону [11, с. 288]. Г. А. Злобін зазначає, що соціальна

необхідність норми проявляється в її відповідності основним принципам системи права, тобто принципам законності не лише на формальному, але і на більш високому змістовному рівні, зокрема, соціальна значимість норми є її відповідністю об'єктивним тенденціям розвитку відповідної соціально-економічної формації, її відповідністю вимогам соціальної справедливості [12, с. 211]. В. І. Борисов та О. О. Пашенко зазначають, що соціальна обумовленість встановлення й збереження кримінальної відповідальності за конкретні кримінальні правопорушення є однією із невід'ємних складових їх кримінально-правової характеристики [13, с. 181]. У свою чергу, В. В. Лапєва зазначає, що соціальна значимість правових норм є їх відповідність, а також адекватність тим суспільним відносинам, що вони регулюють [149, с. 24]. Зокрема, науковець вважає, що в межах теоретичних аспектів проблеми соціальної обумовленості законодавства сфокусовано широкий спектр питань, які стосуються не тільки правового, але й політичного, економічного, морального, ідеологічного, соціокультурного та іншого порядку [14, с. 41].

Отже, можна погодитися з думкою провідних науковців про запобігання кримінальним правопорушенням у медичній сфері. Сучасна медична сфера потребує проведення якісної реформи системи охорони здоров'я, що, на перший погляд, відбувається у нашій державі. Але, тим не менш, проблемних питань законодавчого врегулювання, на жаль, залишається багато. Наприклад, суттєве підвищення рівня професійної підготовки лікарів, вдосконалення нормативно-правової бази, підвищення рівня матеріального забезпечення, вирішення проблемних питань страхування у медичній сфері та багато іншого.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35697 (дата звернення: 10.03.2021).
2. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%97%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8_%D1%83_%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%96_%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96 (дата звернення: 10.03.2021).
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Конституции и законодательные акты буржуазных государств XVII–XIX вв. Англия, США, Франция, Италия, Германия: сборник документов / под редакцией профессора П. Н. Галанзы. М.: Госюриздат, 1957. 588 с.
5. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
6. Положення про захист прав та конфіденційність пацієнта від 01.10.1993 / Всесвітня медична асоціація. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/990_056
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. №4. Ст. 19.
8. Ботякова В. В. Ненадання допомоги хворому медичним працівником – як вияв нетолерантності. *Толерантність, як цивілізаційна ознака сучасного демократичного суспільства*: матеріали XVIII науково-практичної конференції, м. Київ, 16 травня 2019 року. Київ: ВНЗ «Національна академія управління», 2019. С. 85–88.

9. Чеботарьова Г. В. Кримінально-правова охорона правопорядку у сфері медичної діяльності: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2011. 458 с.
10. Тоболкин П. С. Социальная обусловленность уголовно-правовых норм. Свердловск: Сред.-Урал. кн. изд-во, 1983. 176 с.
11. Борисов В. І. Системний підхід при визначенні підстав кримінально-правової заборони. *Методологічні проблеми правової науки: матеріали міжнар. наук. конф., м. Харків, 13–14 грудня 2002 рік / упорядн. М. І. Панов, Ю. М. Грошевий*. Харків: Право, 2003. С. 287–289.
12. Основания уголовно-правового запрета: криминализация и декриминализация / отв. ред. В. Н. Кудрявцев, А. М. Яковлев. Москва: Наука, 1982. 304 с.
13. Борисов В., Пащенко О. До питання про сутність кримінально-правової характеристики злочинів. *Вісник Академій правових наук України*. Харків: Право, 2005. № 3 (42). С. 180–190. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5055/1/Borsov_Pashenko_180.pdf
14. Лапаева В. В. Конкретно-социологические исследования в праве: монография. Москва: Юрид. лит., 1987. 144 с.

REFERENCES

1. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35697 (data zvernennia: 10.03.2021).
2. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%97%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8_%D1%83_%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%96_%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96 (data zvernennia: 10.03.2021).
3. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku № 254k/96-VR / Verkhovna Rada Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. St. 141.
4. Konstytutsyy u zakonodatelnye акты burzhuaznykh gosudarstv XVII – XIX vv. Anhlyia, SShA, Frantsyia, Ytalyia, Hermanyia: Sbornyk dokumentov / Pod redaktsyei professora P. N. Halanzy. M.: Hosiuryzdat, 1957. 588 s.
5. Zahalna deklaratsiia prav liudyny, pryiniata i proholoshena rezoliutsiieiu 217 A (III) Heneralnoi Asamblei OON vid 10 hrudnia 1948 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
6. Polozhennia pro zakhyst prav ta konfidentsiinst patsiienta vid 01.10.1993 / Vsesvitnia medychna asotsiatsiia. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/990_056
7. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia: Zakon Ukrainy vid 19.11.1992 № 2801-KhII / Verkhovna Rada Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1993. № 4. St. 19.
8. Botiakova V.V. Nenadannia dopomohy khvoromu medychnym pratsivnykom – yak vyiaiv netolerantnosti. *Tolerantnist, yak tsyvilizatsiina oznaka suchasnoho demokratychnoho suspilstva: materialy XVIII naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Kyiv, 16 travnia 2019 roku). Kyiv: VNZ «Natsionalna akademiia upravlinnia», 2019. S. 85–88.
9. Chebotarova H.V. Kryminalno-pravova okhorona pravoporiadku u sferi medychnoi diialnosti: dys. ... dokt. yuryd. nauk: 12.00.08. Kyiv, 2011. 458 s.
10. Tobolkyn P. S. Sotsyalnaia obuslovlennost uholovno-pravovykh norm. Sverdlovsk: Sred.-Ural. kn. yzd-vo, 1983. 176 s.

11. Borysov V. I. Systemnyi pidkhid pry vyznachenni pidstav kryminalno-pravovoi zaborony. *Metodolohichni problemy pravovoi nauky: materialy mizhnar. nauk. konf.*, m. Kharkiv, 13–14 hrudnia 2002 rik / uporiad. M. I. Panov, Yu. M. Hroshevyi. Kharkiv: Pravo, 2003. S. 287–289.
12. Osnovanyia uholovno-pravovoho zapreta: krymynalyzatsyia y dekrymynalyzatsyia / otv. red. V. N. Kudriavtsev, A. M. Yakovlev. Moskva: Nauka, 1982. 304 s.
13. Borysov V., Pashchenko O. Do pytannia pro sutnist kryminalno-pravovoi kharakterystyky zlochyniv. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy*. Kharkiv: Pravo, 2005. № 3 (42). S. 180–190. URL: http://dSPACE.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5055/1/Borusov_Pashenko_180.pdf
14. Lapaeva V. V. Konkretno-sotsyolohycheskye yssledovanyia v prave: monohrafiia. Moskva: Yuryd. lyt., 1987. 144 s.

V. V. Topchii, O. V. Topchii. Criminal legal protection of public relations in the medical sphere

This article analyzes the issues of criminal law protection of public relations in the medical field and criminal liability of medical workers. It is noted that it is about professional criminal offenses, for which the responsibility lies with the medical worker, because: committing a socially dangerous act; affiliation of a person who has committed a socially dangerous act to the medical profession; direct connection of the act with medical practice and performance of professional duties; the presence of signs of violation of standards of medical care, with which the latter is aware by virtue of their qualifications, specialization and profession in general; negative consequences for the life and health of the person. It is noted that most criminal offenses in the medical field contain material composition, ie the presence of negative consequences for the life and health of the patient is a must. Because everyone is given a natural inalienable and inviolable right to a safe life and health.

The article also examines the status of a medical worker from the standpoint of criminal law, taking into account two features. The first is the perception of the physician as the general subject of the crime. The second is the perception of the medical worker as a special subject of the crime related to the fact of obtaining medical education. Guided by such features, as well as the ability of a physician to perform certain duties, all crimes for which medical workers can be prosecuted are divided into three groups: professional medical crimes; official medical crimes; crimes for which medical workers are prosecuted on general grounds.

The effectiveness of criminal law protection of public relations in the field of health care, as well as their order as a means of maintaining conditions that ensure the preservation of human life and health, in particular, also depends on the quality of lawmaking in the field of criminal law.

Keywords: criminal offense, criminal liability, medical sphere of activity, prevention.

Стаття надійшла до редколегії 14 квітня 2021 року

Наукове видання

ІРПІНСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ЧАСОПИС

**Науковий журнал
2021. Випуск 2 (6)**

НАД ВИПУСКОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар

Лугіна Н. А.

Редактор-коректор

Врублевська І. Є.

**Технічне редагування та
комп'ютерне верстання**

Лисенко О. В.

Підп. до друку 22.11.2021. Формат 75 × 108 / 16

Ум.-друк. арк. 9.3. Обл.-вид. арк. 9.7

Тираж 300 пр. Зам. № 994

Видавець і виготовлювач

Університет державної фіскальної служби України
вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 08205

Тел 38(098)878-46-91

e-mail: irpin-yur-chas@ukr.net

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої діяльності
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 5104 від 20.05.2016*
